

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 200/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a zo sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Straku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Aleja slobody 1890/50, Dolný Kubín, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 49 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 36 T 71/2016 z 12. januára 2018 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 2 To 35/2018-315 z 5. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2018 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], narodeného [REDACTED]

██████ t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých ██████, ██████ ██████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 49 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 36 T 71/2016 z 12. januára 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 To 35/2018-315 z 5. septembra 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“, spolu len „napadnuté rozsudky“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu z 12. januára 2018 uznaným vinným zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 a 3 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, za čo ho odsúdil podľa § 221 ods. 3, § 38 ods. 2 a 5 Trestného zákona na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere štyroch rokov a podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

3. Na základe sťažovateľom podaného odvolania bola vec preskúmaná v odvolacom konaní. Krajský súd napadnutým rozsudkom z 5. septembra 2018 podľa § 321 ods. 1 písm. b) a e) a ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu z 12. januára 2018 v časti výroku o treste a na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku pri nezmenenom výroku o vine sťažovateľa odsúdil podľa § 221 ods. 3, § 38 ods. 2, § 36 písm. l) a § 37 písm. m) Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere troch rokov a zaradil ho na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

4. V úvodnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta, že krajský súd v odvolacom konaní „nevenoval dostatočnú starostlivosť dôvodom odvolania a odvolanie po vecnej stránke nepreskúmal s odôvodnením, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa tak, ako sú uvedené v napadnutom rozsudku, sú správne, lebo zodpovedajú výsledkom dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní. Vzhľadom na to odvolací súd v otázkach skutkových zistení odkazuje na správne, podrobne rozvedené dôvody rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje.“. Sťažovateľ považuje takýto záver odvolacieho súdu „za nesprávny, arbitrárny a v rozpore so zákonom i Ústavou SR, pričom v dôsledku napadnutých rozsudkov došlo k porušeniu práv a oprávnených záujmov sťažovateľa, ktoré sú označené nižšie v tomto podaní“.

5. Podľa názoru sťažovateľa právna kvalifikácia skutku, tak ako je kvalifikovaný v obžalobe, nie je správna. Prvostupňový aj odvolací súd za poškodené osoby považovali [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Z vykonaného dokazovania však vyplýva, že [REDAKOVANÉ] nemohla byť poškodenou, keďže za ňu konal jej otec (vystupoval ako objednávateľ dvoch motorových vozidiel – pre seba a dcéru). Za poškodených nemožno považovať ani [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], keďže na hlavnom pojednávaní v októbri 2017 zhodne vypovedali, že po vrátení peňazí sa necítia byť poškodenými a nemajú záujem na vyvodzovaní trestnej zodpovednosti voči sťažovateľovi. Vychádzajúc z uvedeného, poukazuje na „nezákonnosť vedenia trestného stíhania voči sťažovateľovi z dôvodu, že skutok ktorý je uvedený vo výrokovej časti napadnutých rozhodnutí súdov a v obžalobe nie je trestným činom“.

Sťažovateľ ďalej tvrdí, že „Zmluva o sprostredkovaní kúpy motorového vozidla, ktorej podstatný obsah je zachytený v písomnej forme v (Objednávke zo dňa 21.01.2015 [REDAKOVANÉ]), dohode o dovoze dvoch motorových vozidiel zo dňa 07.01.2015 ([REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]) a objednávke zo dňa 16.12.2014 ([REDAKOVANÉ]) sú zmluvy platné a len reflektujú dohodu zmluvných strán, ktorá v súdenom prípade existovala od začiatku rokovania. Platnosť týchto kúpnych zmlúv resp. zmlúv o sprostredkovaní predaja motorových vozidiel nebola v trestnom konaní ani doposiaľ nikým namietaná ani spochybnená. Z vyššie uvedených skutkových okolností je zrejmé, že skutkový základ v posudzovanej veci sa týka výhradne porušenia práva vyplývajúceho z Občianskeho zákonníka resp. Obchodného

zákonníka, ktoré upravujú vzájomné práva a povinnosti predávajúceho a kupujúceho resp. záujemcu a sprostredkovateľa.“. S poukazom na ustálenú judikatúru, ako aj na názor odbornej verejnosti „má odsúdený za to, že tak prvostupňový súd ako aj odvolací súd v konaní nerešpektovali základné zásady trestného konania, medzi inými hlavne zásadu subsidiarity trestnej represie a zásadu využitia trestnoprávnej represie ako prostriedku ultima ratio“. Porušenie uvedeného princípu všeobecnými súdmi vidí sťažovateľ aj v tom, že nezohľadnili ani skutočnosť, že sťažovateľ ešte v polovici marca 2015 [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vrátil časť finančnej zálohy vo výške 300,00 €, pričom k tejto čiastočnej úhrade došlo ešte pred tým, ako bolo v predmetnej trestnej veci začaté trestné stíhanie a bolo mu vznesené obvinenie.

Zhrnúc uvedené, podľa názoru sťažovateľa, „pokiaľ [REDAKOVANÉ] vôbec nemala postavenie poškodenej a p. [REDAKOVANÉ] bola časť finančnej zálohy vo výške 300,-€ vrátená ešte pred vznesením obvinenia potom je zrejmé, že kvalifikácia skutku ako zločinu podvodu podľa ust. § 221 ods. 3 písm. c) Tr. zák. s poukazom na ust § 138 písm. j) Tr. zák. je nesprávna!“.

6. Z dôvodu nesprávnej kvalifikácie skutku bolo podľa názoru sťažovateľa porušené aj jeho právo na obhajobu, keď s prihliadnutím na § 216 ods. 1 Trestného poriadku (inštitút podmieneného zastavenia trestného stíhania), § 220 Trestného poriadku (inštitút zmieru) bol sťažovateľ vylúčený z možnosti ich využitia, keďže ich využitie zákon predpokladá iba pri prečinoch, za ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje päť rokov.

7. Sťažovateľ v ďalšej časti ústavnej sťažnosti uviedol, že vo všetkých prípadoch *„išlo o občianskoprávny resp. obchodnoprávny vzťah medzi spoločnosťou [REDAKOVANÉ] a p. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], pričom sťažovateľ nikdy nemal úmysel uvedené osoby podviesť a na svoj úkor sa obohatiť. Pokiaľ by bolo jeho úmyslom uviesť uvedené osoby do omylu a konať mala fides, celkom určite by sťažovateľ nepristúpil na spísanie písomných objednávok resp. dohôd, na ktorých by bol úradne overený jeho podpis, vrátane všetkých kontaktných údajov na jeho osobu vrátane telefónneho čísla. Za nesprávnu hodnotíme interpretáciu tejto mojej obhajoby zo strany*

súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu ako účelovej, s cieľom získať dôveru poškodených. Do záväzkového vzťahu s p. [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] sťažovateľ vstupoval v dobrej viere, pričom mal za to, že sa mu podarí uvedené motorové vozidlá pre nich zabezpečiť. S každým z vyššie menovaných sťažovateľ komunikoval, nezatajoval sa a pokiaľ mal od nich zmeškaný hovor vždy volal späť. Všetky svoje záväzky resp. záväzky spol. [REDACTED] sťažovateľ vyrovnal ku dňu rozhodnutia súdu prvého stupňa.“.

8. Za nesprávnu a nedôvodnú považuje sťažovateľ aj aplikáciu § 37 písm. m) Trestného zákona odvolacím súdom, keďže ku dňu, keď krajský súd rozhodoval o odvolaní, „už uplynula skúšobná doba s probačným dohľadom v trvaní 3 roky a 6 mesiacov, ktorá mu bola uložená Trestným rozkazom Okresného súdu Nitra zo dňa 21.11.2014, sp. zn. 6T/104/2014, právoplatným dňa 19.02.2015, pričom predchádzajúce rozsudky Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 9T/3/2014 zo dňa 17.04.2014, a Okresného súdu Námestovo, sp. zn. 6T/87/2014 zo dňa 07.08.2014, boli menovaným trestným rozkazom zrušené. Skúšobná doba uplynula dňa 19.08.2018, pričom napadnutý rozsudok bol vynesený dňa 05.09.2018 a v uvedený deň aj nadobudol právoplatnosť. V uvedený deň sťažovateľ začal aj vykonávať trest odňatia slobody.“.

9. Sťažovateľ je presvedčený, že „odvolací súd sa nevyšporiadal so všetkými odvolacími dôvodmi, ktoré proti rozsudku súdu prvého stupňa vzniesol sťažovateľ a z uvedeného dôvodu je odôvodnenie napadnutého rozsudku nedostatočné a v rozpore s ust. čl. 46 ods. 1, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, spočívajúce v práve na súdnu ochranu na nezávislom a nestrannom súde a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

10. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho v záhlaví označených práv napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu, napadnuté rozsudky zrušil, vec vrátil okresnému súdu a krajskému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

14. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd

zistuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti

v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

17. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namieta porušenie čl. 46 ústavy. V rámci jej odôvodnenia v jednej časti dôvodí porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a v ďalšej časti porušením čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ má na mysli porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu z 12. januára 2018

18. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať ústavnou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05,

IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde (obdobne III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

19. Sťažovateľ mal k dispozícii proti rozsudku okresného súdu z 12. januára 2018 riadny opravný prostriedok – odvolanie, ktorý aj využil. Vzhľadom na právomoc krajského súdu posúdiť správnosť a zákonnosť postupu prvostupňového súdu a jeho rozhodnutia, a tým poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho základným právam v prípade zistenia, že došlo k ich porušeniu, je právomoc ústavného súdu preskúmavať prvostupňové rozhodnutie vylúčená. Preto ústavnú sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu z 5. septembra 2018

20. Aj v tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd pristúpil k zisťovaniu, či sa sťažovateľ nemohol nápravy opísaného zásahu do ním označených základných práv domáhať v konaní pred iným všeobecným súdom.

21. Z ustanovení Trestného poriadku upravujúcich dovolanie vyplýva, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu mal sťažovateľ možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie. Z ústavnej sťažnosti ani z jej príloh nevyplýva, že by tak urobil. Zisťovanie ústavného súdu však potvrdilo, že sťažovateľ využil možnosť domáhať sa ochrany svojich základných práv v konaní pred všeobecným (dovolacím) súdom. Sťažovateľ proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal 25. októbra 2018 dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 Tdo 80/2018 z 13. marca 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

22. Ústavný súd vo vzťahu k námietkam sťažovateľa v súlade so svojou konštantnou judikatúrou v prvom rade zdôrazňuje, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

23. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov so sťažovateľom označenými základnými právami podľa ústavy a listiny, ako aj označenými právami podľa dohovoru.

24. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

«Pokiaľ ide o odvolacie námietky obžalovaného vo vzťahu ku skutkovým zisteniam a hodnoteniu dôkazov, odvolací súd prioritne uvádza, že súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov vo vzťahu k žalovanému skutku dôsledne podľa § 2 ods. 12 Tr. por. vysvetlil, aké konanie obžalovaného má za preukázané a nedostal sa do situácie, ktorá by odôvodňovala postup v zmysle procesného pravidla in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obžalovaného).

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva obžalovaného, ak si neosvojí ním navrhovaný spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jeho výkladom všeobecne záväzných predpisov.

Obžalovaný [REDAKOVANÉ] sa necíti byť vinným zo spáchania zločinu podvodu, ktorý sa mu obžalobou kládol za vinu. Obžalovaný nepopiera, že od poškodených [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] prijal zálohy na motorové vozidlá v sumách uvedených v obžalobe, ktoré mal poškodeným podľa dohody dodať, k čomu v konečnom dôsledku nedošlo. Obžalovaný však popiera, že by od poškodených zálohy prevzal s podvodným úmyslom vozidlá im nedodať. Obžalovaný v tomto smere svoju obhajobu založil na tvrdení, že celý obchod s autami zlyhal na jeho sprostredkovateľovi, ktorý mu vozidlá nedodal, aj keď sprostredkovateľovi odovzdal zálohy prijaté od poškodených. S poukazom na výsledky dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní súd prvého stupňa takúto obhajobu obžalovaného správne vyhodnotil ako nehodnovernú a účelovú, obžalovaným učenú v snahe vyhnúť sa trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanú trestnú činnosť. Na podporu takéhoto záveru krajský súd poukazuje na skutočnosť, že obžalovaný ani jednému z poškodených neuvádzal nič o tom, že vozidlá bude zabezpečovať cez sprostredkovateľa, ako to vyplynulo z výpovedí poškodených. Ak by bolo pravdivé tvrdenie obžalovaného, že za nedodanie vozidiel je zodpovedná tretia osoba - sprostredkovateľ, je logické, že obžalovaný by bol takýto dôvod nedodania vozidiel uvádzal už poškodeným, ktorí sa ešte pred podaním trestného oznámenia od obžalovaného opakovane domáhali dovozu vozidiel alebo vrátenia záloh. Rovnako obžalovaný poškodeným nič neuvádzal ani o tom, že peniaze im vrátiť nemôže z dôvodu, že tieto odovzdal ďalšej osobe, ktorá mala vozidlá reálne doviešť. Súčasne v tejto súvislosti nemožno opomenúť ani rozdielne vyjadrenia obžalovaného pri výsluchu na hlavnom pojednávaní ohľadne použitia záloh od poškodených, keď obžalovaný na jednej strane tvrdil, že zálohy odovzdal tretej osobe - sprostredkovateľovi, ktorý mal vozidlá doviešť, avšak na inom mieste svojej výpovede zas inak uvádzal, že zálohy sa nie vždy fyzicky použili na účel, na ktoré boli zložené, ale použili sa ako firemné peniaze vo firme. Obžalovaný pritom ďalej tvrdil, že poškodených, od ktorých prevzal zálohy, bolo viac, pričom ani týmito ďalšími osobami vozidlá nedodal. Opätovne vyznieva nelogicky, aby obžalovaný dlhšiu dobu pre viacero osôb opakovane zabezpečoval vozidlá prostredníctvom tretej osoby - sprostredkovateľa, ktorý by od neho len preberal zálohy, opakovane ho zavádzal a nedodal by mu ani len jedno dojednané vozidlo. Obžalovaný neuviedol, kto konkrétne mal byť tým sprostredkovateľom, ktorý mu vozidlá napriek prevzatej zálohe

nedoviezol. Je nespochybniteľným, že keby takáto osoba sprostredkovateľa skutočne reálne existovala, obžalovaný by uviedol jej meno a kontaktné údaje, aby mohla byť potvrdená jeho obhajoba, osobitne za situácie, keď obžalovanému v tejto veci hrozilo uloženie trestu odňatia slobody vo výmere 3 až 10 rokov. Obžalovaný sprostredkovateľa nekonkretizoval, hovoril o ňom iba vo všeobecnosti. Podporne krajský súd tiež poukazuje na to, že obžalovanému nie je cudzie protiprávne konanie podvodnej povahy, pre aké bol žalovaný v tomto trestnom konaní, keď v minulosti už bol právoplatne odsúdený pre obdobné protiprávne konanie (konanie vedené na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 6T/87/2014). Vykonaným dokazovaním pred súdom prvého stupňa bolo bez akýchkoľvek vážnejších pochybností preukázané, že obžalovaný v čase dojednávania dovozu vozidiel a vyplatenia zálohy s poškodenými konal jednoznačne s priamym úmyslom získať od poškodených vyplatenie záloh, aj keď si bol vedomý toho, že vozidlá im v skutočnosti dovezené nebudú, ako poškodeným tvrdil. Vykonaným dokazovaním nebola hodnoverným spôsobom preukázaná žiadna reálna činnosť obžalovaného smerujúca k zabezpečeniu vozidiel pre poškodených.

Odkazujúc v ostatnom na správne dôvody rozsudku okresného súdu, keď súd vo vzťahu ku skutkovým zisteniam dôsledne vyhodnotil, dôkaznú situáciu, s ktorými dôvodmi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje, správne a zákonne postupoval okresný súd, keď protiprávne konanie obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktoré vyplynulo z dokazovania na hlavnom pojednávaní, právne posúdil ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c) Tr. zák. Aj v tomto smere krajský súd v podrobnostiach odkazuje na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku (str. 10 a 11), v rámci ktorej okresný súd nielen zákonne a správne, ale aj vyčerpávajúcim spôsobom zdôvodnil právnu kvalifikáciu protiprávneho konania obžalovaného práve ako zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c) Tr. zák. V súvislosti s právnou kvalifikáciou skutku ako zločinu podvodu aj podľa odseku 3 písm. c) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. j) Tr. zák. (spáchanie skutku závažnejším spôsobom konania - na viacerých osobách), krajský súd na doplnenie odkazuje na Stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. Tpj 69/2014 zo dňa 9. decembra 2014, publikované v Zbierke stanovísk NS SR a súdov SR č. 2/2015 pod č. 13. Uvedené právne posúdenie protiprávneho konania obžalovaného [REDAKOVANÉ]

zodpovedá stavu veci, ako aj všetkým zákonným hľadiskám, na ktoré musel okresný súd prihliadať.

Na vinu obžalovaného tak, ako bola táto správne ustálená v napadnutom rozsudku, nemá žiaden vplyv odvolacia námietka obžalovaného, že zálohy na dovoz vozidiel prevzal aj od ďalších osôb, ktorým sa tieto snažil postupne vrátiť, resp. tieto aj vrátil. Nakoľko platí tzv. obžalovacia zásada, v tomto trestnom konaní mohol tak okresný, ako aj krajský súd riešiť otázku trestnoprávnej zodpovednosti obžalovaného za žalovaný skutok podvodu len vo vzťahu k poškodeným uvedeným v obžalobe. Krajský súd sa tiež stotožňuje skonštatovaním okresného súdu na str. 10 odôvodnenia napadnutého rozsudku, že dodatočné vrátenie peňazí poškodeným nemá vplyv na záver, že obžalovaný spáchal žalovanú trestnú činnosť a dodatočné vrátenie peňazí poškodeným po spáchaní skutku je v podstate len náhradou spôsobenej škody a na túto skutočnosť je možné prihliadať len pri ukladaní trestu obžalovanému a rozhodovaní o náhrade škody.»

25. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorým zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a sám v tejto časti rozhodol, dospel k záveru, že „... okresný súd v tomto smere vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie a vykonané dôkazy podrobne v odôvodnení napadnutého rozsudku rozobral. Pri určení druhu a výmery trestu obžalovanému [REDACTED] okresný súd správne poukázal na zásady a kritériá ukladania trestu uvedené v § 34 ods. 1 a 4 Tr. zák., teda prihliadal na záujmy spoločnosti a obžalovaného, na skutočnosti týkajúce sa spôsobu spáchania činu, jeho následku, zavinenia, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na pomery a možnosti nápravy obžalovaného. Okresný súd obžalovanému správne trest ukladal podľa § 221 ods. 3 Tr. zák., s poukazom na uznanie viny obžalovaného pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. c) Tr. zák. Okresný súd rovnako u obžalovaného správne zistil priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák., t. j. že obžalovaný už bol odsúdený pre spáchanie trestného činu (krajský súd v tejto súvislosti poznamenáva, že táto priťažujúca okolnosť bola u obžalovaného zohľadnená aj v predchádzajúcom zrušenom rozsudku zo dňa 8.12.2016). Okresný súd však nepostupoval správne, keď obžalovanému nepriznal poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák., a to s poukazom na § 322 ods. 3 Tr. por. (zákaz zmeny k horšiemu). Ako už bolo

konštatované vyššie, v prípade tohto napadnutého rozsudku sa jedná už o druhý rozsudok v tejto trestnej veci. Prvý rovnako odsudzujúci rozsudok bol vyhlásený dňa 8.12.2016, v rámci ktorého okresný súd vo výroku o treste obžalovanému priznal poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák. Tento rozsudok zo dňa 8.12.2016 bol následne krajským súdom zrušený len na podklade odvolania obžalovaného. V rámci tohto druhého aktuálne krajským súdom preskúmaného rozsudku vo veci zo dňa 12.1.2018, teda v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. nemôže dôjsť k zmene smerujúcej k zhoršeniu postavenia obžalovaného, preto musí byť obžalovanému trest ukladaný pri zohľadnení poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Tr. zák., nakoľko táto poľahčujúca okolnosť mu bola priznaná v predchádzajúcom rozsudku zo dňa 8.12.2016, zrušenom len na podklade odvolania obžalovaného. Okresný súd sa ďalej dopustil pochybenia v tom smere, že aj keď v odôvodnení rozsudku na str. 12 správne konštatuje, že s poukazom na zásadu zákazu zmeny k horšiemu podľa § 322 ods. 3 Tr. por. nemôže u obžalovaného ukladať trest s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák., i napriek tomu vo výroku o treste rozsudku uvádza ukladanie trestu obžalovanému aj podľa tohto zákonného ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. Uvedené pochybenia okresného súdu boli potom dôvodom, pre ktoré krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil vo výroku o treste z dôvodu podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. Navyše, pokiaľ okresný súd obžalovanému uložil trest odňatia slobody vo výmere 4 roky nepodmienečne, pri zohľadnení vyššie uvedených zákonných kritérií pre ukladanie trestov, majúc na zreteli účel trestu, krajský súd na rozdiel od okresného súdu dospel k záveru, že uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody v takejto výmere obžalovanému by bolo neprimerane prísny, a preto napadnutý rozsudok vo výroku o treste zrušil aj z dôvodu podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr. por. Vychádzajúc z ustanovenia § 221 ods. 3 Tr. zák., pri pomere poľahčujúcich a priťažujúcich okolností 1:1, keď u obžalovaného sa jedná o uloženie prvého nepodmienečného trestu odňatia slobody, spôsobená škoda je pri dolnej hranici tzv. vyššej škody, trestný čin bol spáchaný na štyroch osobách (pri spáchaní trestného činu na viacerých osobách sa vyžadujú minimálne 3 osoby), za zákonné a spravodlivé, postačujúce pre dosiahnutie účelu trestu, krajský súd považoval uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody na úplne dolnej hranici trestnej sadzby vo výmere 3 roky. Uvedené pochybenia okresného súdu pri ukladaní trestu obžalovanému potom napravil krajský súd tak, že po zrušení napadnutého rozsudku vo výroku o treste postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. por., pri nezmenenom výroku o vine,

obžalovanému sám podľa § 221 ods. 3 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák., uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky. Za splnenia zákonných podmienok podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. totožné s okresným súdom obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. V súvislosti s ukladaním trestu obžalovanému krajský súd záverom považuje za potrebné uviesť, že v danom prípade prichádzalo do úvahy uložiť obžalovanému jedine nepodmienečný trest odňatia slobody. Žalovanej trestnej činnosti sa obžalovaný dopustil v skúšobnej dobe predchádzajúceho podmienečného odsúdenia rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 9T/3/2014 zo dňa 17.4.2014, rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp. zn. 6T/87/2014 zo dňa 7.8.2014 (pre rovnakú trestnú činnosť), trestným rozkazom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 6T/104/2014 zo dňa 21.11.2014. Je zrejmé, že aj keď obžalovanému bola pôvodne opakovane daná šanca v podobe uloženia trestu odňatia slobody s podmienečným odkladom na skúšobnú dobu, obžalovaný túto šancu nevyužil, nepreukázal nápravu a v skúšobnej dobe spáchal túto ďalšiu úmyselnú trestnú činnosť majetkovej povahy.“.

26. Podľa názoru ústavného súdu takto koncipovaný rozsudok krajského súdu je určitý, zrozumiteľný, ústavne akceptovateľný, logický a bez vnútorných rozporov. Krajský súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal na skutočnosť, že odvolacie námietky sťažovateľa sú v podstate súhrnom jeho obhajoby prezentovanej v rámci trestného konania na prvom stupni. Prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozsudku podrobne a jasne vyložil, ako sa vyrovnal s obhajobou sťažovateľa a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení v otázke viny, preto naň krajský súd v podrobnostiach odkázal. Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu v časti výroku o treste, v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia zaujal obsiahne stanovisko k podstate dôvodov rozhodnutia o treste a potrebe uloženia nepodmienečného trestu odňatia slobody sťažovateľa. Rozhodnutie druhostupňového súdu nie je neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto nie je z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čo by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04) sťažovateľa. Výklad a aplikácia všeobecným súdom použitej právnej normy rozhodne nepopiera jej znenie, zmysel

a ani účel. Krajský súd postupoval v súlade so svojou právomocou za použitia relevantnej právnej normy.

27. Napadnutý rozsudok krajského súdu z 5. septembra 2018 nevykazuje znaky arbitrárnosti, je dostatočne odôvodnený, ako celok pôsobí presvedčivo a nevyvoláva žiadne pochybnosti o správnosti prijatých záverov, preto ústavný súd konštatuje, že ním nemohlo a ani nedošlo k nedovolenému zásahu do základných práv sťažovateľa zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 49 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny ani do jeho práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru.

28. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

29. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v jej petite, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo (pozri čl. 127 ods. 2 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2020

Martin Vernarský
predseda senátu